

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

8 päivänä marraskuuta 2016*

Asetus N:o 407/2010/EU — Euroopan rahoituksenvakautusmekanismi — Täytäntöönpanopäätös 2011/77/EU — Euroopan unionin Irlannille myöntämä rahoitustuki — Irlantilaispankkien pääomapohjan vahvistaminen — Yhtiöoikeus — Toinen direktiivi 77/91/ETY — 8, 25 ja 29 artikla — Pankin pääomapohjan vahvistaminen tuomioistuimen antaman direction order -määräyksen avulla — Osakepääoman korottaminen ilman yhtiökokouksen hyväksyntää ja tarjoamatta liikkeeseenlaskettavia osakkeita etuoikeuksin vanhoille osakkeenomistajille — Uusien osakkeiden liikkeeseenlasku niiden nimellisarvoa pienempää vastiketta vastaan

Asiassa C-41/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka High Court (ylioikeus, Irlanti) on esittänyt 2.12.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.2.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Gerard Dowling,

Padraig McManus,

Piotr Skoczylas ja

Scotchstone Capital Fund Limited

vastaan

Minister for Finance,

Permanent TSB Group Holdings plc:n, aiemmin Irish Life and Permanent Group Holdings plc, ja

Permanent TSB plc:n, aiemmin Irish Life and Permanent plc,

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti A. Tizzano, jaostojen puheenjohtajat R. Silva de Lapuerta, M. Ilesić ja T. von Danwitz (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. Malenovský, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, C. G. Fernlund, C. Vajda ja S. Rodin,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 19.4.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Gerard Dowling, avustajinaan G. Rudden, solicitor, ja N. Travers, SC,
- Pádraig McManus, avustajinaan G. Rudden, solicitor, ja N. Travers, SC,
- Piotr Skoczylas,
- Scotchstone Capital Fund Limited, edustajinaan S. O'Donnell ja J. Flynn, solicitors,
- Permanent TSB Group Holdings plc, aiemmin Irish Life and Permanent Group Holdings plc, ja Permanent TSB plc, aiemmin Irish Life and Permanent plc, edustajinaan C. MacCarthy, A. Walsh, solicitors, P. Gallagher, SC, ja C. Geoghegan, barrister,
- Irlanti, asiamiehinään A. Joyce, L. Williams ja E. Creedon, avustajinaan A. O'Neill, BL, ja E. McCullough, SC,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan P. Gentili, avvocato dello Stato,
- Kyproksen hallitus, asiamiehinään E. Zachariadou ja D. Kalli,
- Euroopan komissio, asiamiehinään J.-P. Keppenne, H. Støvlbæk, L. Flynn ja A. Steiblytė,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.6.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan [SEUT 54 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi osakeyhtiöitä perustettaessa sekä niiden pääomaa säilytettäessä ja muutettaessa, 13.12.1976 annetun toisen neuvoston direktiivin 77/91/ETY (EYVL 1977, L 26, s. 1; jäljempänä toinen direktiivi) 8, 25 ja 29 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä Gerard Dowling, Pádraig McManus, Piotr Skoczylas ja Scotchstone Capital Fund Limited (jäljempänä Scotchstone) sekä toisaalta Minister for Finance (Irlannin valtiovarainministeri, jäljempänä valtiovarainministeri) ja jossa vaaditaan kumoamaan High Courtin (ylioikeus, Irlanti) 26.7.2011 antama määräys, jolla yhtiö, jonka osakkeenomistajia pääasian kantajat ovat, veloitettiin korottamaan osakepääomaansa ja laskemaan liikkeeseen uusia osakkeita valtiovarainministerille suunnatulla annilla niiden nimellisarvoa alemmalla hinnalla.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Toinen direktiivi

- 3 Toisen direktiivin johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan, että

”yhdenmukaisen vähimmäissuojan takaamiseksi tällaisten osakeyhtiöiden osakkeenomistajille ja velkojille on erityisen tärkeää sovittaa yhteen ne kansalliset säännökset, jotka koskevat tällaisten osakeyhtiöiden perustamista sekä niiden pääoman säilyttämistä, korottamista ja alentamista”.

- 4 Kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Osakkeita ei saa antaa vastikkeesta, joka on niiden nimellisarvoa tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollista vasta-arvoa pienempi.”

- 5 Kyseisen direktiivin 25 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Päätös pääoman korottamisesta on tehtävä yhtiökokouksessa. Sekä tämä päätös että merkityn osakepääoman korottaminen on julkistettava – –.

2. Yhtiöjärjestyksessä tai perustamiskirjassa taikka yhtiökokouksen päätöksellä, joka on julkistettava 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti, voidaan kuitenkin antaa valtuus merkityn osakepääoman korottamiseen enintään tiettyyn määrään, joka asetetaan ottaen huomioon laissa mahdollisesti säädetty enimmäismäärä. Tarvittaessa yhtiön toimivaltainen elin päättää merkityn osakepääoman korottamisesta asetetun määrän rajoissa. Tällainen valtuus voidaan antaa toimielimelle enintään viideksi vuodeksi, ja yhtiökokous voi uudistaa sen kerran tai useammin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

3. Jos yhtiöllä on eri osakelajeja, yhtiökokouksen päätös 1 kohdassa tarkoitettua pääoman korottamisesta tai 2 kohdassa tarkoitettua valtuudesta sen korottamiseen on tehtävä toimittamalla erilliset äänestykset ainakin niiden eri lajia olevien osakkeiden omistajien keskuudessa, joiden oikeuksiin päätös vaikuttaa.

4. Tätä artiklaa sovelletaan myös laskettaessa liikkeeseen arvopapereita, jotka voidaan vaihtaa osakkeiksi tai joihin liittyy oikeus niiden merkitsemiseen, mutta ei tällaisten arvopapereiden vaihtamiseen osakkeiksi tai merkintäoikeuden käyttämiseen.”

- 6 Toisen direktiivin 29 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Aina kun pääomaa korotetaan vastiketta vastaan, osakkeita on tarjottava etuoikeuksin osakkeenomistajille suhteessa siihen osuuteen, jota heidän osakkeensa edustavat pääomasta.

– –

4. Merkintäetuoikeutta ei saa rajoittaa tai poistaa yhtiöjärjestyksen tai perustamiskirjan määräyksellä. Yhtiökokouksen päätöksellä voidaan näin kuitenkin tehdä. Hallinto- tai johtaelimen on tällöin annettava yhtiökokoukselle kirjallinen selvitys, josta käyvät ilmi etuoikeuden rajoittamisen tai poistamisen perusteet ja jossa perustellaan osakkeiden ehdotettu merkintähinta. Yhtiökokouksen päätös tehdään noudattaen 40 artiklan säännöksiä päätösvaltaisuudesta ja enemmistöstä. Sen päätös on julkistettava – –.

5. Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan säätää, että yhtiöjärjestyksellä tai perustamisasiakirjalla taikka yhtiökokouksen päätöksellä, joka on tehty 4 kohdan päätösvaltaisuutta, enemmistöä ja julkistamista koskevia säännöksiä noudattaen, voidaan valtuuttaa se yhtiön elin, jolla on oikeus päättää osakepääoman korottamisesta vahvistetun pääoman rajoissa, rajoittamaan etuoikeutta tai poistamaan se. Tällaista valtuutta ei saa myöntää pidemmäksi ajaksi kuin valtuutta, josta säädetään 25 artiklan 2 kohdassa.

6. Mitä 1–5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös laskettaessa liikkeeseen arvopapereita, jotka voidaan vaihtaa osakkeiksi tai joihin liittyy oikeus niiden merkitsemiseen, mutta ei tällaisten arvopapereiden vaihtamiseen osakkeiksi tai merkintäoikeuden käyttämiseen.”

Direktiivi 2001/24/EY

- 7 Luottolaitosten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta 4.4.2001 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/24/EY (EYVL 2001, L 125, s. 15) pyritään sen johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenevällä tavalla toteuttamaan järjestelmä, jossa jäsenvaltiot tunnustavat vastavuoroisesti kunkin jäsenvaltion toteuttamat toimenpiteet niiden luottolaitosten elinkelpoisuuden palauttamiseksi, joille se on myöntänyt toimiluvan. Niinpä kyseisen direktiivin 3, 9 ja 10 artiklassa säädetään, että kotijäsenvaltion viranomaisten toteuttamilla tervehdyttämis- ja likvidaatiotoimenpiteillä on kaikissa muissa jäsenvaltioissa lähtökohtaisesti ne vaikutukset, jotka niillä on kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

Asetus N:o 407/2010/EU

- 8 Euroopan rahoituksen vakautusmekanismin perustamisesta 11.5.2010 annettu neuvoston asetus (EU) N:o 407/2010 (EUVL 2010, L 118, s. 1) on annettu SEUT 122 artiklan 2 kohdan nojalla. Kyseisen asetuksen johdanto-osan neljännessä ja viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(4) Finanssikriisin syveneminen on heikentänyt useiden euroalueen jäsenvaltioiden lainaehdoja huomattavasti enemmän kuin talouden perustekijöillä voidaan selittää. Jollei tilanteeseen puututa kiireellisesti, se voisi tässä vaiheessa uhata vakavasti koko euroalueen vakautta, yhtenäisyyttä ja eheyttä.

(5) Jotta voitaisiin puuttua tähän poikkeukselliseen tilanteeseen, johon jäsenvaltiot eivät voi vaikuttaa, näyttää olevan tarpeen ottaa välittömästi käyttöön unionin vakautusmekanismi rahoitusvakauden säilyttämiseksi Euroopan unionissa. Tällaisen mekanismin ansiosta unioni pystyisi vastaamaan euroalueen tietyn jäsenvaltion akuutteihin ongelmiin koordinoitusti, nopeasti ja tehokkaasti. Sen käyttöönotto tapahtuu EU:n ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) yhteisen tuen puitteissa.”

- 9 Mainitun asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Koko euroalueen vakauden, yhtenäisyyden ja eheyden säilyttämiseksi tässä asetuksessa vahvistetaan ehdot ja menettelyt, joilla unionin taloudellista apua voidaan myöntää euroalueen jäsenvaltiolle, jolle poikkeukselliset tapahtumat, joihin jäsenvaltio ei voi vaikuttaa, ovat aiheuttaneet vakavia taloudellisia tai rahoituksellisia häiriöitä tai vakavasti uhkaavat aiheuttaa sille tällaisia häiriöitä, ottaen huomioon, että mahdollisesti sovelletaan [järjestelystä keskipitkän ajan rahoitustuen myöntämiseksi jäsenvaltioiden maksutaseille 18.2.2002 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 332/2002 (EYVL 2002, L 53, s. 1)] perustettua olemassa olevaa järjestelyä keskipitkän ajan rahoitustuen myöntämiseksi euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden maksutaseille.”

10 Asetuksen N:o 407/2010 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Unionin taloudellista apua hakevan jäsenvaltion on neuvoteltava rahoitustarpeidensa arvioinnista komission kanssa, joka toimii yhteistyössä Euroopan keskuspankin (EKP) kanssa, ja esitettävä komissiolle sekä talous- ja rahoituskomitealle luonnos talous- ja rahoitussopeutusohjelmasta.

2. Neuvosto tekee päätöksen unionin taloudellisen avun myöntämisestä määränemmistöllä komission ehdotuksesta.

3. Lainan myöntämispäätökseen on sisällyttävä seuraavat seikat:

- a) määrä, keskimääräinen maturiteetti, hinnoittelukaava, maksuerien enimmäismäärä, unionin taloudellisen avun saatavuusaika ja muut avun täytäntöönpanemiseksi tarvittavat yksityiskohtaiset säännöt;
- b) unionin taloudelliseen apuun liittyvät yleiset talouspoliittiset ehdot, joiden tavoitteena on palauttaa apua saavan jäsenvaltion terve talous- tai rahoitustilanne sekä sen kyky hankkia rahoitusta rahoitusmarkkinoilta; komissio määrittelee nämä ehdot EKP:tä kuullen; ja
- c) apua saavan jäsenvaltion unionin taloudelliseen apuun liittyvien taloudellisten ehtojen täyttämiseksi laatiman sopeutusohjelman hyväksyminen.

--

5. Komissio ja apua saava jäsenvaltio laativat yhteisymmärryspöytäkirjan, jossa määrätään yksityiskohtaisesti neuvoston asettamista yleisistä talouspoliittisista ehdoista. Komissio toimittaa yhteisymmärryspöytäkirjan Euroopan parlamentille ja neuvostolle.”

Täytäntöönpanopäätös 2011/77/EU

11 Unionin Irlannille myöntämästä rahoitustuesta 7.12.2010 annettu neuvoston täytäntöönpanopäätös 2011/77/EU (EUVL 2011, L 30, s. 34), sellaisena kuin se on muutettuna 30.5.2011 annetulla neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä 2011/326/EU (EUVL 2011, L 147, s. 17) (jäljempänä täytäntöönpanopäätös 2011/77), annettiin muun muassa asetuksen N:o 407/2010 3 artiklan 3 kohdan nojalla. Kyseisen päätöksen johdanto-osan ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Irlannin rahoitusmarkkinoihin on viime aikoina kohdistunut kasvavia paineita. Tämä heijastaa Irlannin julkisen talouden kestävydestä tunnettua lisääntyntä huolta, jonka taustalla ovat heikentyneen rahoitusalan tarvitsemat kattavat julkiset tukitoimet. Pankkisektori on Irlannissa ollut hyvin riippuvainen kiinteistö- ja rakennushankkeista, joten se on kokenut raskaita tappioita kyseisten alojen romahduksen vuoksi. Nykyisellä talous- ja pankkikriisillä on ollut hyvin huomattava vaikutus myös Irlannin julkiseen talouteen, mikä on pahentanut taantuman vaikutuksia. -- Pankkisektorin hyväksi toteutetut tukitoimet, joihin sisältyy huomattavia pääomalisäyksiä, ovat omalta osaltaan tuntuvasti heikentäneet julkisen talouden rahoitusasemaa. Markkinoilla vallitseva huoli heijastaa ennen kaikkea sitä, että Irlannin valtiontalouden vakavaraisuus ja pankkijärjestelmän vakavaraisuus ovat kytkeytyneet tiukasti toisiinsa kriisin aikana. Irlannin joukkovelkakirjojen tuotot ovat sen vuoksi nousseet jyrkästi. Maan pankkisektorille on puolestaan käytännössä käynyt mahdottomaksi saada kansainvälistä markkinarahoitusta.

- (2) Koska poikkeuksellinen tilanne, johon Irlannin hallitus ei ole voinut vaikuttaa, on aiheuttanut vakavia taloudellisia ja rahoituksellisia häiriöitä, Irlannin viranomaiset pyysivät virallisesti rahoitustukea Euroopan unionilta, euroa valuuttanaan käyttäviltä jäsenvaltioilta ja Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF) 21 päivänä marraskuuta 2010, jotta voitaisiin tukea talouden paluuta kestäväan kasvuun, varmistaa pankkijärjestelmän moitteeton toiminta ja turvata rahoitusvakaus unionissa ja euroalueella. Teknisellä tasolla päästiin 28 päivänä marraskuuta 2010 yhteisymmärrykseen laajasta, vuodet 2010–2013 kattavasta toimenpidepaketista.
- (3) Neuvostolle ja komissiolle on esitetty luonnos talous- ja rahoitussopeutusohjelmasta, [jonka] tavoitteena on palauttaa rahoitusmarkkinoiden luottamus Irlannin pankkisektoriin ja valtiontalouteen, jotta talous voisi palata kestävä[ä]n kasvuun. Tavoitteisiin pääsemiseksi ohjelmassa on kolme keskeistä osaa. Ensinnäkin ohjelmaan sisältyy rahoitusalan strategia, jolla pankkisektoria pyritään pienentämään huomattavasti, lainarahoitusta vähentämään tuntuvasti ja koko sektoria saneeraamaan. Lisäksi pääomapohjaa vahvistetaan tarpeen mukaan tarkoituksenmukaisella tavalla. – –”

12 Mainitun päätöksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Unioni myöntää Irlannille lainan, jonka määrä on enintään 22,5 miljardia euroa ja keskimääräinen erääntymisaika enintään 7 ½ vuotta.

– –

4. Ensimmäinen erä annetaan käyttöön lainasopimuksen ja [komission ja Irlannin välillä erityisistä talouspoliittisista ehdoista tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan] voimaantulon jälkeen. Myöhempien lainaerien ehtona on komission yhteistyössä [Euroopan keskuspankin, jäljempänä EKP] kanssa antama myönteinen neljännesvuosittainen arvio, jonka mukaan Irlanti noudattaa tämän päätöksen ja yhteisymmärryspöytäkirjan mukaisia yleisiä talouspoliittisia ehtoja.”

13 Täytäntöönpanopäätöksen 2011/77 3 artiklan sanamuoto on seuraava:

”1. Hyväksytään Irlannin viranomaisten laatima sopeutusohjelma – –.

2. Kukin seuraava erä maksetaan sillä edellytyksellä, että Irlannin vakaushjelmaan ja kansalliseen uudistusohjelmaan sisällytettävä sopeutusohjelma on pantu täytäntöön tyydyttävästi ja erityisesti että yhteisymmärryspöytäkirjassa vahvistettuja erityisiä talouspoliittisia ehtoja noudatetaan. Näihin kuuluvat erityisesti tämän artiklan 4–9 kohdassa säädetyt toimenpiteet.

– –

4. Irlannin on toteutettava jäljempänä 7–9 kohdassa mainitut toimenpiteet ennen kunkin kyseessä olevan vuoden loppua; vuosien 2011–2013 tarkat määräajat täsmennetään yhteisymmärryspöytäkirjassa. – –

5. Luottamuksen palauttamiseksi rahoitusalaan Irlannin on vahvistettava pankkisektorin pääomapohjaa riittävästi, vähennettävä lainarahoitusta nopeasti ja saneerattava sektori perusteellisesti yhteisymmärryspöytäkirjassa täsmennetyllä tavalla. Tätä varten Irlannin on laadittava Irlannin rahoituslaitosten tulevaa rakennetta, toimintaa ja luottokelpoisuutta koskeva strategia, jossa täsmennetään, millä tavoin niiden toiminta ilman myöhempää valtion tukea varmistetaan. – –

– –

7. Irlannin on toteutettava seuraavat toimenpiteet vuoden 2011 kuluessa yhteisymmärryspöytäkirjan määräysten mukaisesti:

--

g) Irlantilaisten pankkien pääomapohjaa on vahvistettava, jotta omien varojen suhdeluku (Core tier 1) saadaan nostettua takaisin 12 prosenttiin, kun samalla otetaan huomioon kansalliselle omaisuudenhoitovirastolle (NAMA) siirrettävien lisälainojen arvonalennukset ja rahoitetaan lainarahoituksen varhaista vähentämistä asettamalla järjestelmän käyttöön 10 miljardia euroa. Pääomapohjan vahvistaminen on tehtävä kantaosakkeiden muodossa (tai Educational Building Society -asuntolainarahaston tapauksessa vastaavina välineinä).

--”

Irlannin oikeus

14 Vuoden 2010 luottolaitosten vakauttamislilla (Credit Institutions (Stabilisation) Act 2010; jäljempänä vakauttamislaki) pyritään sen 4 §:n mukaan muun muassa

”(a) reagoimaan taloudelle ja rahoitusjärjestelmälle aiheutuviin vakaviin ja jatkuviin häiriöihin sekä tietyille luottolaitoksille ja rahoitusjärjestelmälle yleisesti aiheutuvaan jatkuvaan ja vakavaan uhkaan

(b) irlantilaisten luottolaitosten tervehdyttämiseen näiden luottolaitosten rahoitusvakauden saavuttamiseksi sekä niiden uudelleenjärjestelyyn (Euroopan unionin valtiontukea koskevia sääntöjä noudattaen) vuosia 2011–2014 koskevan kansallisen elvytyssuunnitelman ja Euroopan unionin / Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) Irlantia koskevan rahoitustukiohjelman yhteydessä.

--”

15 Kyseisen lain 7 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Ellei 2 ja 4 momentista muuta johdu, valtiovarainministeri voi antaa ehdotuksen direction order -määräyksestä, jossa asianomaiselle laitokselle annettaisiin määräys ryhtyä (tietyn ajanjakson kuluessa) tai olla ryhtymättä (tietyn ajanjakson aikana) tiettyyn toimenpiteeseen tai joukkoon toimenpiteitä, joilla yhdessä pyritään saavuttamaan tietty tavoite, erityisesti yksi tai useampi seuraavista tavoitteista, rajoittamatta kuitenkaan edellä sanotun yleistä luonnetta:

(a) riippumatta lakisääteisistä tai sopimukseen perustuvista lunastusoikeuksista -- suunnattu osakeanti valtiovarainministerille tai jollekin tämän nimeämälle henkilölle sellaisin ehdoin ja edellytyksin, jotka valtiovarainministeri määrittää ehdotuksessaan direction order -määräykseksi, ja valtiovarainministerin määrittämään hintaan;

--

(c) kyseessä olevan laitoksen sallitun osakepääoman korottaminen (myös luomalla uusia osakeluokkia), jotta voidaan toteuttaa suunnattu anti valtiovarainministerille tai jollekin muulle valtiovarainministerin nimeämälle henkilölle;

(d) asianomaisen laitoksen perustamiskirjan ja yhtiöjärjestyksen muuttaminen --;

--

(2) Valtiovarainministeri voi antaa ehdotuksen direction order -määräyksestä vain, jos hän on [Irlannin keskuspankin] pääjohtajaa kuultuaan sillä kannalla, että direction order -määräyksen antaminen sovellettavin ehdoin on tarpeen, jotta voidaan varmistaa tässä laissa mainitun tavoitteen saavuttaminen ehdotetussa määräyksessä täsmennetyllä tavalla.

--”

16 Mainitun lain 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”(1) Niin pian kuin mahdollista direction order -määräykseen liittyvien, 7 §:ssä edellytettyjen menettelyjen päättymisen jälkeen, valtiovarainministerin on tehtävä ex parte -hakemus High Courtille määräysehdotuksen mukaisen määräyksen (jota tässä laissa kutsutaan direction order -määräykseksi) antamiseksi.

(2) Jos High Court katsoo 1 momentin mukaisen ex parte -hakemuksen saatuaan, että 7 §:n edellytyksiä on noudatettu ja että valtiovarainministerin kyseisen pykälän mukaisesti antama lausuma on kohtuullinen ja oikeudellisesti virheetön, se antaa määräysehdotuksen mukaisen direction order -määräyksen --.”

17 Vakauttamislain 11 §:ssä säädetään, että asianomainen laitos tai sen jäsen voi hakea High Courtilta direction order -määräyksen kumoamista. Kyseinen tuomioistuin voi kumota direction order -määräyksen vain, jos se katsoo, että jotakin 7 §:n mukaisista vaatimuksista ei ole noudatettu tai että valtiovarainministerin 7 §:n 2 momentin mukainen lausuma oli kohtuuton taikka sitä rasitti oikeudellinen virhe.

18 Vakauttamislain 47 §:ssä säädetään sellaisen ehdon sisällyttämisestä direction order -määräykseen, jonka mukaan valtiovarainministeri voi käyttää asianomaisen laitoksen yhtiökokouksessa laitoksen jäsenille kuuluvia toimivaltuuksia.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

19 Permanent TSB plc, aiemmin Irish Life and Permanent plc, (jäljempänä ILP) on Irlannissa toimintaansa harjoittava luottolaitos.

20 Permanent TSB Group Holdings plc, aiemmin Irish Life and Permanent Group Holdings plc, (jäljempänä ILPGH) on Irlannissa perustettu osakeyhtiö. ILPGH ei ole luottolaitos. Pääasiassa kyseessä olevana aikana kyseinen yhtiö omisti ILP:n osakepääoman kokonaisuudessaan.

21 Pääasian kantajat ovat ILPGH:n jäseniä ja osakkeenomistajia.

22 Irlannin vuonna 2008 kokemalla rahoitus- ja talouskriisillä oli vakavia seurauksia sekä irlantilaispankkien että kyseisen jäsenvaltion rahoitusvakaudelle erityisesti siitä syystä, että niiden välillä oli pankkisektorin kansantaloudesta muodostaman suhteellisen osuuden suuruuden ja Irlannin kyseisten pankkien veloille samana vuonna antamien huomattavien takuiden vuoksi.

23 Irlannin sen pankkisektorin hyväksi toteuttamista tukitoimenpiteistä huolimatta irlantilaispankit menettivät edelleen markkinoiden luottamusta ja kyseisen jäsenvaltion rahoitustilanteen heikkeneminen jatkui. Tässä tilanteessa Irlannin viranomaiset laativat talous- ja rahoitussopeutusohjelman, jolle ne hakivat 21.11.2010 muun muassa unionin rahoitustukea. Irlanti sitoutui kyseisessä ohjelmassa pankkisektorinsa uudelleenjärjestelyyn ja pääomapohjan vahvistamiseen.

- 24 Neuvosto hyväksyi mainitun ohjelman täytäntöönpanopäätöksellä 2011/77 ja antoi kyseisen jäsenvaltion käyttöön rahoitustukea osana asetuksella N:o 407/2010 käyttöön otettua Euroopan rahoituksen vakautusmekanismia. Irlanti ja komissio allekirjoittivat 16.12.2010 kyseisen päätöksen 1 artiklan 4 kohdan nojalla yhteisymmärryspöytäkirjan (jäljempänä yhteisymmärryspöytäkirja). Yhteisymmärryspöytäkirjassa annettujen sitoumusten sekä mainitun päätöksen 3 artiklan 4 ja 5 kohdan ja 7 kohdan g alakohdan mukaan kyseisen jäsenvaltion oli määrä vahvistaa irlantilaispankkien pääomapohjaa heinäkuun 2011 loppuun mennessä Central Bank of Irelandin (Irlannin keskuspankki) julkistamien vakavaraisuus- ja likviditeettitarkastelujen pohjalta.
- 25 Irlannin keskuspankki julkisti tarkastelunsa tulokset 31.3.2011. Irlannin keskuspankin johtaja määräsi kyseisten tulosten perusteella ILP:n samana päivänä tehdyllä päätöksellä korottamaan omaa pääomaansa 4 miljardilla eurolla.
- 26 Valtiovarainministeri teki heinäkuussa 2011 ILPGH:n osakkeenomistajille ehdotuksen ILP:n pääomapohjan vahvistamiseksi muun muassa 2,7 miljardin euron pääomasijoituksella. Ehdotus hylättiin ILPGH:n 20.7.2011 pidetyssä ylimääräisessä yhtiökokouksessa, jossa yhtiön hallitusta kehoitettiin tutkimaan muita vaihtoehtoja pääomapohjan vahvistamiseksi ja pyytämään tätä varten lisäaikaa täytäntöönpanopäätöksessä 2011/77 pääomapohjan vahvistamiselle varattuun määräaikaan.
- 27 Valtiovarainministeri valmisteli ILP:n pääomapohjan vahvistamiseksi vakauttamislain 7 ja 9 §:ssä tarkoitettua ehdotuksen direction order -määräykseksi ja esitteli sen High Courtille. Kyseinen tuomioistuin hyväksyi direction order -määräyksen ehdotetussa muodossaan ja velvoitti ILPGH:n laskemaan 2,7 miljardin euron pääomasijoitusta vastaan liikkeeseen valtiovarainministerille suunnatulla annilla uusia osakkeita tämän määrittämään osakekohtaiseen hintaan, joka oli 10 prosenttia alle 23.6.2011 noteeratun keskikurssin. Tämän seurauksena valtiovarainministeri sai 99,2 prosenttia ILPGH:n osakkeista ilman sen osakkeenomistajien yhtiökokouksessa tekemää päätöstä. Kyseiset osakkeet määrättiin myös poistettavaksi Irlannin ja Lontoon pörssilistoilta.
- 28 Pääasian kantajat nostivat mainitussa tuomioistuimessa vakautuslain 11 §:n nojalla kanteen, jolla he vaativat direction order -määräyksen kumoamista. He ovat väittäneet High Courtissa, että kyseiseen määräykseen perustuva pääomankorotus on ristiriidassa toisen direktiivin 8, 25 ja 29 artiklan kanssa, koska se toteutettiin ilman ILPGH:n yhtiökokouksen hyväksyntää.
- 29 Valtiovarainministeri, ILPGH ja ILP kiistävät kyseiset väitteet ja tukeutuvat direktiiviin 2001/24, asetukseen N:o 407/2010, täytäntöönpanopäätökseen 2011/77, SEUT 49, SEUT 65, SEUT 107, SEUT 119, SEUT 120 ja SEUT 126 artiklaan sekä EUT-sopimuksen kolmannen osan VIII osaston määräyksiin. Niiden mukaan kyseisillä oikeussäännöillä annetaan Irlannille toisen direktiivin säännöksistä riippumatta oikeus ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin rahoitusjärjestelmänsä eheyden puolustamiseksi. Niiden mukaan kyseisen jäsenvaltion oli EUT-sopimuksen kolmannen osan VIII osastoon – erityisesti 119 ja 120 artiklaan – perustuvien velvolluuksiensa vuoksi jopa ryhdyttävä kyseisiin toimenpiteisiin sellaisen laitoksen, jolla on järjestelmän perusteisiin liittyvää merkitystä Irlannille ja unionille, turvallisuuden takaamiseksi.
- 30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa todennäköisyysarviointin perusteella, ettei ILP olisi saanut korotettua omaa pääomaansa 4 miljardilla eurolla hankkimalla pääomaa yksityisiltä sijoittajilta tai vanhoilta osakkeenomistajilta sen jälkeen, kun ILPGH:n ylimääräinen yhtiökokous 20.7.2011 hylkäsi valtiovarainministerin ehdotuksen pääomapohjan vahvistamisesta. Kyseisen tuomioistuimen arvion mukaan se, ettei pääomapohjaa olisi vahvistettu täytäntöönpanopäätöksessä 2011/77 asetetussa määräajassa, olisi johtanut ILP:n kaatumiseen useiden mahdollisten kehityskulkujen, joita ovat talletusten laajamittainen nostaminen ILP:stä, eri velkasitoumusten takaisinmaksua koskevat vaatimukset tai maksuvalmiuskriisitilanteessa hätäavun muodossa saadun rahoituksen lakkaaminen tai näiden joidenkin tai jopa kaikkien mahdollisten kehityskulkujen yhteisvaikutus, vuoksi.

- 31 Lisäksi mainittu tuomioistuin katsoo, että ILP:n kaatumisesta olisi osakkeenomistajien osakkeiden täydellisen arvonmenetyksen lisäksi ollut vakavia seurauksia Irlannille. Se viittaa tässä yhteydessä muun muassa mahdolliseen talletuspakoon irlantilaispankeista, Irlannin valtion ILP:lle myöntämään takuuseen kohdistuviin vaatimuksiin sekä sopeutusohjelman ehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvaan mahdolliseen täysimääräiseen tai osittaiseen rahoituksen epäämiseen kyseiseltä valtiolta. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällaiset kielteiset seuraukset Irlannille olisivat todennäköisesti pahentaneet uhkia muiden jäsenvaltioiden ja unionin rahoitusvakaudelle.
- 32 Tässä tilanteessa High Court on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”Kun otetaan huomioon

- i) [toisen direktiivin]
 - ii) [direktiivin 2001/24]
 - iii) Irlannin valtion velvoitteet [EUT-]sopimuksen määräysten ja erityisesti sen 49, 65, 107 ja 120 artiklan sekä kolmannen osan VIII osaston nojalla
 - iv) Irlannin valtion velvoitteet EU:n/IMF:n tukiohjelman nojalla
 - v) neuvoston asetuksen (EU) N:o 407/2010 nojalla EU:n rahoitustuesta Irlannille tehdyn neuvoston täytäntöönpanopäätöksen ehdot.
- 1) estääkö [toinen direktiivi] kaikissa olosuhteissa, tämän tapauksen olosuhteet mukaan luettuina, [vakauttamislain] 9 §:ään perustuvan direction order -määräyksen antamisen valtiovarainministerin katsoessa sen tarpeelliseksi, kun tällaisella määräyksellä korotetaan yhtiön pääomaa ilman yhtiökokouksen suostumusta, lasketaan liikkeeseen uusia osakkeita tarjoamatta niitä etuoikeuksin vanhoille osakkeenomistajille ilman yhtiökokouksen suostumusta, alennetaan yhtiön osakkeiden nimellisarvoa ilman yhtiökokouksen suostumusta ja tässä tarkoituksessa muutetaan yhtiön perustamiskirjaa ja yhtiöjärjestystä ilman yhtiökokouksen suostumusta?
 - 2) oliko High Courtin [vakauttamislain] 9 §:n nojalla antama, [ILPGH:ta] ja [ILP:tä] koskeva direction order -määräys unionin oikeuden vastainen?”

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista ja prosessinjohtotoimia koskevat vaatimukset

- 33 Sen jälkeen, kun julkisasiamies oli esittänyt ratkaisuehdotuksensa, Skoczylas vaati 25.8.2016 suullisen käsittelyn aloittamista uudelleen unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklan nojalla. Scotchstone esitti unionin tuomioistuimen kirjaamoon samana päivänä saapuneella kirjeellä samankaltaisen vaatimuksen sekä vaatimuksen unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan nojalla annettavista prosessinjohtotoimista.
- 34 Kyseiset kantajat vetoavat vaatimustensa tueksi pääasiallisesti siihen, ettei asianosaisilla ollut mahdollisuutta esittää näkemyksiään 19.7.2016 annetusta tuomiosta Kotnik ym. (C-526/14, EU:C:2016:570) eikä seikoista, jotka heidän mukaansa erottavat kyseiseen tuomioon johtaneen asian nyt käsiteltävästä pääasiasta.
- 35 Scotchstone täydensi unionin tuomioistuimen kirjaamoon 6.9.2016 saapuneessa kirjeessä perusteluja vaatimukselleen suullisen käsittelyn aloittamisesta uudelleen ja vetosi komission 30.8.2016 antamaan päätökseen, jossa todettiin, että Irlannin Appllelle vuosina 2003–2014 myöntämät noin 13 miljardin euron veroedut eivät olleet unionin valtiontukisäännösten mukaisia. Scotchstone katsoo mainitun

päätöksen perusteella, että Irlannilla oli pääasiassa kyseessä olevana aikana käytettävissä muuta kuin unionin rahoitustuesta peräisin olevaa rahoitusta talouttaan uhkaavien vakavien häiriöiden lievittämiseksi. Tällainen muu rahoitus olisi Scotchstonen mukaan antanut kyseiselle jäsenvaltiolle mahdollisuuden vahvistaa ILP:n pääomapohjaa ILPGH:n yhtiökokouksen hyväksymällä ja toisen direktiivin säännösten mukaisella tavalla.

- 36 Tässä yhteydessä on muistutettava, että unionin tuomioistuin voi työjärjestyksensä 83 artiklan perusteella julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisilla tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua.
- 37 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan 1 kohdan mukaan unionin tuomioistuin vahvistaa julkisasiamiestä kuultuaan antamallaan määräyksellä asianmukaisina pitämänsä selvittämistoimet ja sen, mitkä seikat on selvitettävä.
- 38 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on käytettävissään kaikki sen käsiteltäväksi saatetun ennakkoratkaisupyynnön ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja että ennakkoratkaisupyynnöä ei ole tutkittava sellaisen argumentin perusteella, josta asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta lausua unionin tuomioistuimessa.
- 39 Niinpä Skoczylasin ja Scotchstonen vaatimukset on hylättävä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 40 Aluksi on mainittava, että vaikka ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee sen koskevan toisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdan sekä 25 ja 29 artiklan tulkintaa, ennakkoratkaisupyynnöön sisältyvien tietojen perusteella ei voida yksilöidä muita unionin oikeuden oikeussääntöjä, joiden ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoisi voivan olla esteenä direction order -määräyksen kaltaiselle toimenpiteelle.
- 41 Toisen direktiivin 8 artiklassa kielletään osakkeiden laskeminen liikkeeseen vastikkeesta, joka on niiden nimellisarvoa tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpidollista vasta-arvoa pienempi. Kyseisen direktiivin 25 artiklassa säädetään, että lähtökohtaisesti yhtiön yhtiökokouksen on päätettävä kaikista pääoman korotuksista. Mainitun direktiivin 29 artiklassa säädetään olennaisilta osin, että jos osakepääomaa korotetaan, osakkeita on tarjottava etuoikeudella vanhoille osakkeenomistajille.
- 42 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee direction order -määräyksen osalta, että siitä seurasi ILPGH:n osakkeiden liikkeeseenlasku niiden nimellisarvoa pienempää vastiketta vastaan ja kyseisen yhtiön osakepääoman korottaminen, johon liittyi merkintäetuoikeuden poistaminen, ilman sen yhtiökokouksen hyväksyntää. Niinpä on riidatonta, ettei edellisessä kohdassa tarkoitettuja edellytyksiä sovellettu nyt käsiteltävässä asiassa.
- 43 Esitetyt kaksi kysymystä, jotka voidaan tutkia yhdessä, on tässä tilanteessa ymmärrettävä siten, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tahtoo tietää, onko toisen direktiivin 8 artiklan 1 kohtaa sekä 25 ja 29 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan direction order -määräyksen kaltaiselle toimenpiteelle, joka on annettu unionin rahoitusvakautta uhkaavassa jäsenvaltion talouden ja rahoitusjärjestelmän vakavassa häiriötilanteessa ja jonka vaikutuksesta osakeyhtiön osakepääomaa korotetaan ilman sen yhtiökokouksen hyväksyntää laskemalla liikkeeseen uusia osakkeita niiden nimellisarvoa pienempää vastiketta vastaan ja noudattamatta vanhojen osakkeenomistajien merkintäetuoikeutta.

- 44 Tässä yhteydessä on todettava ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamista tiedoista ilmenevän, että direction order -määräys annettiin sellaisen rahoitus- ja talouskriisin yhteydessä, jonka vuoksi Irlanti myönsi vuonna 2008 huomattavia takuita kriisistä kärsineille irlantilaispankeille ja pyysi vuoden 2010 lopussa – kyseisten pankkien rahoitustilanteen heikentyessä ja uhatessa myös kyseisen jäsenvaltion rahoitusvakautta – unionin rahoitustukea ja lupasi samalla järjestää kansallisen pankkisektorin uudelleen ja vahvistaa sen pääomapohjaa.
- 45 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällainen kansantalouden vakava häiriö edellytti Irlannin valtion väliintuloa kyseisen yhtiön kaatumisen, joka uhkasi sekä kyseisen jäsenvaltion että muiden jäsenvaltioiden ja unionin rahoitusvakautta, välttämiseksi, koska ILP:llä itsellään ei ollut mahdollisuutta toteuttaa muun muassa yhteisymmärryspöytäkirjassa sovitun kaltaista pääomapohjansa vahvistamista heinäkuun 2011 loppuun mennessä.
- 46 Irlantilaispankkien, mukaan lukien ILP, pääomapohjan vahvistamisesta 31.7.2011 mennessä säädettiin myös täytäntöönpanopäätöksen 2011/77 1 artiklan 4 kohdassa sekä 3 artiklan 2, 4 ja 5 kohdassa ja 7 kohdan g alakohdassa ehtona unionin Irlannille maksamalle rahoitustuella. Kyseinen rahoitustuki on asetuksen N:o 407/2010 – joka itse annettiin SEUT 122 artiklan 2 kohdan, jolla pyritään mahdollistamaan selviytyminen ”poikkeuksellisista tapahtumista”, nojalla – johdanto-osan neljännen ja viidennen perustelukappaleen sekä 1 artiklan mukaan kiireellinen toimenpide unionin rahoitusvakauden säilyttämiseksi.
- 47 On totta, että direction order -määräyksessä asetetaan ILP:n pääomapohjan vahvistamiseksi velvollisuus korottaa ILPGH:n osakepääomaa. Täytäntöönpanopäätöksen 2011/77 3 artiklan 7 kohdan g alakohdassa kuitenkin määrätään irlantilaispankkien, mukaan lukien ILP, pääomapohjan vahvistamisesta täsmentämättä siinä käytettäviä keinoja. Niinpä Irlannin viranomaisilla ei ollut velvollisuutta antaa suoraa pääomapanosta ILP:n osakepääomaan vaan ne saattoivat toteuttaa pääomapohjan vahvistamisen ILPGH:n osakepääomaa korottamalla.
- 48 Lisäksi on mainittava, että – kuten edellä 30 ja 31 kohdassa on todettu – ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on käsillä olevien intressien punninnan jälkeen päätellyt, että direction order -määräys oli sen jälkeen, kun ILPGH:n ylimääräinen yhtiökokous 20.7.2011 hylkäsi valtiovarainministerin ehdotuksen pääomapohjan vahvistamisesta, ainoa keino varmistaa ILP:n kaatumisen estämiseksi välttämätön kyseisen rahoituslaitoksen pääomapohjan vahvistaminen täytäntöönpanopäätöksessä 2011/77 asetetussa määräajassa ja ehkäistä näin vakava uhka unionin rahoitusvakaudelle.
- 49 Toisella direktiivillä säädetään sen johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaan yhdenmukaisesta vähimmäissuojasta osakeyhtiöiden osakkeenomistajille ja velkojille. Kuten ILPGH ja ILP sekä Irlanti esittivät unionin tuomioistuimelle toimittamisissaan huomautuksissa, toisen direktiivin säännöksillä kyseisten yhtiöiden perustamisesta sekä niiden pääoman pysyttämistä ennallaan, korottamisesta ja alentamisesta taataan mainittu suoja yhtiöiden toimielinten toimenpiteitä vastaan ja ne koskevat siten niiden tavanomaista toimintaa (ks. analogisesti tuomio 19.7.2016, Kotnik ym., C-526/14, EU:C:2016:570, 86 ja 87 kohta).
- 50 Kuten edellä 44–48 kohdasta ilmenee, direction order -määräys ei kuitenkaan ole osakeyhtiön toimielimen yhtiön tavanomaisen toiminnan osana toteuttama toimenpide vaan poikkeustoimenpide, jolla kansalliset viranomaiset pyrkivät osakepääomaa korottamalla välttämään tällaisen yhtiön kaatumisen, joka voisi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan uhata unionin rahoitusvakautta. Toisella direktiivillä osakeyhtiön osakkeenomistajille ja velkojille annettava, tämän osakepääomaa koskeva suoja ei kuitenkaan ulotu jäsenvaltion talouden ja rahoitusjärjestelmän vakavan häiriön tilanteessa toteutettuun kansalliseen toimenpiteeseen, jolla pyritään lieventämään kyseessä olevan yhtiön oman pääoman riittämättömyydestä unionin rahoitusvakaudelle aiheutuvaa järjestelmäriskiä.

- 51 Toisen direktiivin säännökset eivät näin ollen ole esteenä direction order -määräyksen kaltaiselle osakeyhtiön osakepääomaa koskevalle poikkeustoimenpiteelle, jonka kansalliset viranomaiset ovat toteuttaneet jäsenvaltion talouden ja rahoitusjärjestelmän vakavan häiriön tilanteessa ilman kyseisen yhtiön yhtiökokouksen hyväksyntää tarkoituksenaan välttää järjestelmäriski ja turvata unionin rahoitusvakaus (ks. analogisesti tuomio 19.7.2016, Kotnik ym., C-526/14, EU:C:2016:570, 88 ja 90 kohta).
- 52 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa sillä, että direction order -määräystä on pääasian kantajien mukaan pidettävä ”tuomioistuinmääräyksen” sijasta ”väliaikaisena hallintopäätöksenä”. Kahdesta edeltävästä kohdasta ilmenee nimittäin, ettei toinen direktiivi ole pääasian kaltaisessa tilanteessa esteenä direction order -määräyksen antamisen kaltaiselle toimenpiteelle, eikä kyseisen määräyksen antaneen kansallisen viranomaisen luonteella ole tältä osin merkitystä.
- 53 Toisin kuin pääasian kantajat väittivät, edellä esitetty tulkinta ei ole ristiriidassa 12.3.1996 annetussa tuomiossa Pafitis ym. (C-441/93, EU:C:1996:92) omaksutun tulkinnan kanssa. Edellä 44–48 kohdassa mainitut seikat näet erottavat pääasian tilanteen mainittuun tuomioon Pafitis ym. johtaneesta tilanteesta, jolle oli ominaista ainoastaan yhden pankin maksukyvyttömyys. Unionin tuomioistuin totesi, että toista direktiiviä sovellettiin edelleen ”yksinkertaisessa tervehdyttämisyjärjestelmässä” (tuomio 12.3.1996, Pafitis ym., C-441/93, EU:C:1996:92, 57 kohta), mutta ei ottanut kantaa – kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 45 kohdassa – direction order -määräyksen kaltaisiin erityisiin tervehdyttämistoimenpiteisiin, joilla pyritään jäsenvaltion kansantalouden ja rahoitusjärjestelmän vakavan häiriön tilanteessa välttämään pankin kaatumisen unionin rahoitusvakauden säilyttämiseksi.
- 54 Lisäksi on mainittava, kuten ILPGH ja ILP sekä Irlanti esittivät unionin tuomioistuimelle toimittamissaan huomautuksissa, että tuomiossa Pafitis ym. (C-441/93, EU:C:1996:92) kyseessä olleet riidanalaiset kansalliset toimenpiteet oli toteutettu vuosina 1986–1990 ja mainittu tuomio annettiin 12.3.1996 eli huomattavasti ennen Euroopan talous- ja rahaliiton toteuttamisen kolmannen vaiheen alkamista eli euron käyttöön ottamista, eurojärjestelmän perustamista ja niihin liittyviä unionin perussopimuksiin tehtyjä muutoksia. Vaikka on selvästi yleisen edun mukaista varmistaa koko unionissa osakkeenomistajien ja velkojien vahva ja yhtenäinen suoja, tätä etua ei voida pitää kaikissa olosuhteissa ensisijaisena kyseisillä muutoksilla toteutetun rahoitusjärjestelmän vakauden varmistamiseen liittyvään yleiseen etuun nähden (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2016, Kotnik ym., C-526/14, EU:C:2016:570, 91 kohta).
- 55 Esitettyihin kysymyksiin on kaiken edellä mainitun perusteella vastattava, että toisen direktiivin 8 artiklan 1 kohtaa sekä 25 ja 29 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan direction order -määräyksen kaltaiselle toimenpiteelle, joka on annettu unionin rahoitusvakautta uhkaavassa jäsenvaltion talouden ja rahoitusjärjestelmän vakavassa häiriötilanteessa ja jonka vaikutuksesta osakeyhtiön osakepääomaa korotetaan ilman sen yhtiökokouksen hyväksyntää laskemalla liikkeeseen uusia osakkeita niiden nimellisarvoa pienempää vastiketta vastaan ja noudattamatta vanhojen osakkeenomistajien merkintäetuoikeutta.

Oikeudenkäyntikulut

- 56 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan [SEUT 54 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi osakeyhtiöitä perustettaessa sekä niiden pääomaa säilytettäessä ja muutettaessa, 13.12.1976 annetun toisen neuvoston direktiivin 77/91/ETY 8 artiklan 1 kohtaa sekä 25 ja 29 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan direction order -määräyksen kaltaiselle toimenpiteelle, joka on annettu unionin rahoitusvakautta uhkaavassa jäsenvaltion talouden ja rahoitusjärjestelmän vakavassa häiriötilanteessa ja jonka vaikutuksesta osakeyhtiön osakepääomaa korotetaan ilman sen yhtiökokouksen hyväksyntää laskemalla liikkeeseen uusia osakkeita niiden nimellisarvoa pienempää vastiketta vastaan ja noudattamatta vanhojen osakkeenomistajien merkintäetuoikeutta.

Allekirjoitukset